

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درس روش تحقیق مقدماتی (ترم ۹۴۲)

ویژه دانشجویان معارف اسلامی و مدیریت ورودی ۹۴

محمد صادق تراب زاده جهرمی

فایده ای که دنبالش هستیم: فکر، جستجو، درست نوشتن

۱. بدانیم که چرا باید پژوهش کنیم: برای این کار، مطالعه می کنیم و پژوهشی را تمرین می کنیم.
۲. شاید برای اولین بار، تلاش می کنیم واقعا پژوهش کنیم: برای این کار، باید یک مقاله بنویسیم.
۳. بدانیم که برای دیگران می نویسیم و دیگران باید ببینند و بنویسند: برای این کار، باید مقاله را طوری عرضه کرد که دیگران ببینند.
۴. می خواهیم چند منبع را مطالعه کنیم تا مطالعه را فراموش نکنیم: برای این کار، فهرستی از منابع را برای امتحان خواهیم خواند. این مطالعه، کمکی بسیار جدی برای پژوهش است. چرا که مفاهیم و روش ها را خواهیم دید.
۵. بتوانیم از نرم افزارهای پژوهش بهره ببریم: برای این کار، مقاله نوشتن را با کمک یک نرم افزار تجربه می کنیم.

برای این اهداف چه برنامه ای داریم؟

۱. حضور در کلاس به صورت فعال: کلاس را این بار به صورت کارگاهی پیش می بریم. از ابتدا پژوهش کردن را شروع می کنیم. لذا داشتن قلم و کاغذ و نوشتن ضروری است! از ابتدا می خواهیم مقاله انتهایی را شروع کنیم. کسانی که تمایلی به نوشتن ندارند، امکان حضور در کلاس را ندارند.
۲. امتحان: منابعی جهت امتحان معرفی خواهند شد و امتحان گرفته می شود. این منابع در کلاس تدریس نمی شوند. سوالات هم تحلیلی است.
۳. نگارش یک مقاله: همه موظفند یک مقاله بنویسند و تا زمان تعیین شده تحویل دهند. اهمیت خروجی مقاله از امتحان به مراتب بسیار بیشتر است. مشارکت در کلاس نیز از این جهت اهمیت دارد که مقدمه نگارش مقاله است. لذا نوشتن را باید جدی گرفت. در گذشته، اجباری بر نوشتن مقاله نداشتیم. اگر می توانستیم، امتحان را حذف کرده و صرفا به مقاله نمره اختصاص می دادم.

برنامه مشارکت در کلاس

ما به جای تدریس معمول، از خود پژوهش شروع می کنیم. از این رو کسانی که همراه با کلاس نباشند، حتما ضرر خواهند کرد و هیچ استفاده ای نمی برد. به جای اینکه هر جلسه، برای همه دانشجویان، بحث واحدی ارائه شود، مطابق پیشرفت آن ها به هر یک مباحثی حین پژوهش منتقل می شود. اما سیر کلی عبارتست از:

ردیف	مراحل	تفصیل
۱.	چرایی و مختصات پژوهش	پژوهش چه ویژگی خاصی دارد؟ برای چه زمانی است؟
۲.	مشکل، مساله، عنوان	تفاوت مشکل و مساله چیست؟ چگونه مشکل به مساله تبدیل می شود؟
۳.	منابع	آشنایی با منابع پژوهش
۴.	جستجو	آشنایی با چند بانک های اطلاعاتی برای دستیابی به منابع + جستجوی منابع مورد نیاز پژوهش
۵.	رنوس کلی	استخراج رنوس کلی مطالب ادبیات پژوهش
۶.	نرم افزار سیتاوری (طبقه بندی، فیش نویسی و مستند سازی پژوهش)	آشنایی اجمالی با نرم افزار سیتاوری + انتقال پژوهش به نرم افزار (رنوس کلی مطالب، فیش نویسی از منابع، مستندسازی و ارجاع دهی فیش ها)
۷.	پاراگراف بندی و متن یکپارچه	تمرین یکپارچه سازی فیش نویسی ها و تکمیل ادبیات پژوهش
۸.	طراحی مسیر پژوهش	آشنایی با چارچوب و منطق طراحی مسیر پژوهش جهت گردآوری داده ها و تحلیل آن ها
۹.	ابزارهای گردآوری داده	پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده، اسناد، مطالعات کتابخانه ای،

این ۹ مرحله برای ۱۶ جلسه طراحی شده است.

چگونه نمره می دهیم؟

ردیف	فعالیت	درصد نمره از کل	نمره در نیم ترم	توضیحات
۱.	مشارکت در کلاس	حداکثر ۶۰%	میان ترم	التزام عملی به پژوهش در کلاس و بیرون کلاس
۲.	امتحان میان ترم	حداکثر ۴۰%		منبع: مطالعه یک کتاب کامل
۳.	مشارکت در کلاس	حداکثر ۲۰%	پایان ترم	التزام عملی به پژوهش در کلاس و بیرون کلاس
۴.	امتحان پایان ترم	حداکثر ۲۰%		منبع: مطالعه یک کتاب کامل
۵.	مقاله	حداکثر ۶۰%		مهلت تحویل: ۳۱ مردادماه ۱۳۹۵
۶.	فعالیت اضافه بر برنامه	حداکثر ۲۰%	پایان ترم و میان ترم	شامل: پذیرش چاپ یا ارائه مقاله در یک همایش استفاده از نتیجه مقاله در ایجاد یک تغییر بیرونی ایجاد یک فرصت عملی یا اجرایی حذف یک ضعف، آسیب یا تهدید بیرونی

شاخص های موفقیت کلاس چیست؟

فرم ها و پرسشنامه های مختلفی را برای سنجش موفقیت، اثر یا رضایت از کلاس طراحی می کنند. اما آنچه به نظر می رسد باید در این کلاس محقق شود نه لزوماً نمره بیست دانشجویان است و نه حضور مستمر و نه آنچه باید حتماً رقم بخورد و اگر رخ ندهد، کلاس به شکست رسیده است:

۱. دانشجو باید در نهایت بتواند در مواجهه با یک سوال پژوهشی، مسیری برای پژوهش خود ترسیم کند (تفکر پژوهش منطقی).
۲. دانشجو باید در نهایت بتواند یک خروجی مفید و/یا موثر تدوین کند.